

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/227/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711215582
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8711215582.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci navrhovateľa Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, proti odporcovi N. C., ul. G. XXX, R., štátne občianstvo Slovenská republika, v konaní o zaplatenie 1.126,92 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C 159/2011-26 zo dňa 17. 5. 2012 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok v zamietavom výroku a výroku o trovách konania.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Poprad (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom vyslovil, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 727,24 Eur s 0,024% denným úrokom z omeškania od 11.12.2009 do zaplatenia a uhradiť mu trovy konania 18,90 Eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že „dňa 23.10.2007 účastníci uzavreli úverovú zmluvu na nákup tovaru v rozsahu 9.000,- Sk, ktorá svojim obsahom je zmluvou o spotrebiteľskom úvere poskytnutom vo forme odloženej platby za tovar. V úverovej zmluve sa účastníci dohodli na podmienkach poskytnutia úveru ako aj podmienkach splatnosti. Takto naformulovanú zmluvu účastníci podpísali. Predmetom žaloby je však čerpanie finančných prostriedkov z revolvingového úveru, ktorý navrhovateľ zakomponoval do úverových zmluvných podmienok ku pôvodnému spotrebiteľskému úveru. Ak navrhovateľ považoval úverové zmluvné podmienky, ktoré tvoria prílohu úverovej zmluvy, týkajúcej sa nákupu tovaru a vydanie úverovej karty bez osobitnej písomnej zmluvy, v ktorej by bol záväzkový vzťah vyplývajúci zo zmluvy o revolvingovom úvere bezpodmienečne individualizovaný v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 a 3 Zák. č. 258/2001 Z. z. v platnom znení, za platné uzavretie aj zmluvy o revolvingovom úvere, súd má za to, že nedošlo k dodržaniu predpísanej písomnej formy, ako to požaduje ustanovenie § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z. z., a preto je zmluva o revolvingovom úvere, ktorou sa navrhovateľ domáha zaplatenia istiny, neplatnou. Rovnako je neplatnou aj podľa ust. § 40 ods. 1,3 Občianskeho zákonníka. Takúto ďalšiu úverovú zmluvu odporca nepodpísal. Pretože odporcovi bola nepochybne na základe vyššie uvedeného neplatného právneho úkonu poskytnutá istina vo výške 727,24 eur, ktorú odporca navrhovateľovi na výzvu nevrátil, navrhovateľ má právo požadovať od odporcu vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške poskytnutého plnenia. Zároveň má právo z tejto istiny domáhať sa úroku z omeškania. Uplatnený úrok z omeškania čo do výšky nie je v rozpore s ust. § 517 OZ a § 3 nar. vlády SR č. 87/1995 Z. z.“

Žalobca v odvolaní proti zamietavej časti navrhol rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok v rozsahu suspenzívneho odkladného účinku odvolania v zamietavom výroku a výroku o trovách konania, ako aj konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolací súd si osvojuje náležité a presvedčivé odôvodnenie zo strany prvostupňového súdu a na zdôraznenie a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

Zmluvné podmienky, ktoré sledoval žalobca uzavrieť (ďalej len „revolvingový úver“) boli obsiahnuté vo formulárovej (typovej štandardnej a pod.) úverovej zmluve o poskytnutí iného úveru (9 000,-Sk č. zmluvy 3710202866) v prevažnej časti vo všeobecných obchodných podmienkach. Úverové podmienky neboli podpísané.

Odvolací súd nemá dôvod na odklon od rozsudkov súdov, ktorí v obdobných prípadoch označili právny úkon za neperfektný a z hľadiska nedodržania písomnej formy vyžadovanej zákonom za neplatný (§ 40 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka; OZ cit. „Ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný“).

„V konečnom dôsledku z bodu C formulára zmluvy o úvere zo dňa 14.7.2006 nevyplýva nič iné než to, že žiadateľovi v budúcnosti môže byť poskytnutý úver vo forme platobnej karty. Podpisom zmluvy dňa 14.7.2006 však nedošlo automaticky k vzniku paralelného úverového vzťahu a vzájomné práva i povinnosti z tejto zmluvy zanikli splnením pôvodného záväzku zo strany žalovaného. Ak hodlal žalobca uzavrieť so žalovaným nový záväzkový vzťah, bolo to potrebné urobiť spôsobom, aký predpisuje zákon 258/2011 Z.z.. Ak dňa 10.2.2010 poskytol žalovanému sumu 20.000 Sk, bez osobitnej písomnej zmluvy, v ktorej by tento záväzkový vzťah bol individualizovaný so všetkými náležitosťami, ktoré vyžaduje § 4 ods. 1, 2 zákona 258/2001, nebola dodržaná zákonom predpísaná forma, a preto je neplatná. Bez písomnej zmluvy neexistuje dohoda strán ani o výške úroku z úveru, ani výške úroku z omeškania a už vôbec nie ustanovenia o zmluvnej pokute či poplatkoch, na ktoré si žalobca robil nárok v zmysle sadzobníka.

Ak by aj existovala písomná formálne platná zmluva o žalovanom úvere, súd by venoval dôslednú pozornosť otázke neprijateľných zmluvných podmienok ku škode spotrebiteľa. Vzhľadom na to, že v danom prípade účastníci neuzavreli platnú zmluvu, sa súd týmito okolnosťami nezaoberal.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 17C 107/2011 zo dňa 16.1.2012).

„Touto zmluvou však v ďalšom vopred vnútil konajúcej osobe - odporcovi aj iný úkon než iba ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére jeho záujmu (získanie úveru na nákup práčky). Ako totiž vyplýva z danej predtlač zmluvy/žiadosti o poskytnutí spotrebiteľského úveru, sa konajúca osoba - odporca súčasne jedným a tým istým podpisom na predmetnej listine podpísal aj pod tú časť predtlač listiny, ktorá sa týka absolútne iného právneho vzťahu a ktorý má vzniknúť až v budúcnosti. Teda, ak chcel odporca získať úver na zakúpenie práčky, čo bolo primárne jeho pohnútkou k vstupu do právneho vzťahu s navrhovateľom, nemal na výber a musel podpísať predloženú predtlač listiny, ktorá v sebe obsahovala aj náležitosti iného právneho úkonu. V tomto prípade sa tak dá usudzovať na nedostatok vôle konajúcej osoby - spotrebiteľa vstúpiť do iného zmluvného vzťahu s navrhovateľom ako bol primárne vo sfére jeho záujmu (spotrebiteľ je tak sústredený jedine na primárny právny úkon, v prejednávanej veci nákup práčky na úver, pričom v dôsledku nemožnosti akejkolvek zmeny predtlač predloženej listiny koná neuvážene a nevedome aj s účinkami smerom k uzavretiu sekundárneho právneho úkonu, s čím dodávateľ už vopred kalkuluje). Uvedené sa týka v ďalšom nepochybne aj vôle spotrebiteľa byť viazaný ust. čl. IV. Všeobecných podmienok navrhovateľa týkajúcimi sa poskytnutia revolvingového úveru, a to vzhľadom na to, že podpisom zmluvy/žiadosti o poskytnutí spotrebiteľského úveru klient - odporca v časti B) (teda týkajúcej sa poskytnutia spotrebiteľského úveru na nákup tovaru - práčky) prehlásil, že sa oboznámil so Všeobecnými podmienkami a súhlasí s nimi bez výhrady. Keďže časť B)

zmluvy/žiadosti o poskytnutí spotrebiteľského úveru sa netýka prípadného poskytnutia revolvingového úveru (úverového rámca), spotrebiteľ zaiste nemá vôľu a v praxi ani čas oboznamovať sa s ďalšou časťou čl. IV. Všeobecných podmienok týkajúcou sa práve úverového rámca - revolvingového úveru a úverovej karty (súd má v ďalšom závažnú pochybnosť o tom, či mal vôbec odporca reálnu možnosť oboznámiť so znením uvedených Všeobecných podmienok pri kúpe tovaru v Moto MK-elektro predajni v Kysuckom Novom Meste a taktiež súčasne pochopiť ich právny význam, keďže tieto podmienky sú veľmi rozsiahle s množstvom odbornej právnej terminológie). Napokon súd poukazuje aj na zrejmy nedostatok slobodnej, určitej a vážnej vôle odporcu s časťou D) žiadosti/zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru, podľa ktorej mal odporca prijať súbor poistenia po oboznámení sa a vyjadrením súhlasu s platnými rámcovými zmluvami o poistení navrhovateľa a Poistovne Cardif Slovakia, a. s. a so Všeobecnými podmienkami tejto poisťovne* (zmluva pod * odkazuje na www.cetelem.sk <<http://www.cetelem.sk>>). S poukazom na uvedené dôvody sa súdu javí takýto právny úkon spotrebiteľa - odporcu (časť C) zmluvy/žiadosti o poskytnutí spotrebiteľského úveru) ako neplatný s poukazom na ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 6C 170/2011 zo dňa 7.10.2011).

Podľa § 40 ods. 3 OZ písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

Úverové podmienky žalovaný nepodpísal a odvolací súd sa preto stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že pre nedodržanie zákonom vyžadovanej písomnej formy nejde o platný právny úkon. „Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne výmenných listoch, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli. V konaní nebola zo strany účastníkov doložená rozhodcovská zmluva vo forme osobitnej zmluvy. Základná podmienka pre konštatovanie existencie rozhodcovskej zmluvy vo forme rozhodcovskej doložky k zmluve je písomná forma. Písomná forma je zachovaná, ak je obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami. (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 2Cdo 245/2010).“ Uvedené možno v plnom rozsahu aplikovať i na zákonom stanovenú písomnú formu dojednania o zmluvnej pokute (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 132/2012).

Žalobca v odvolaní argumentuje, že už na lícnej strane zmluvy je spotrebiteľ informovaný o revolvingu a nejde o „skrytie“ zmluvy.

Žalobca ďalej tvrdí, že žalovaný podpísaním úverovej zmluvy súhlasil aj s tou časťou textu, ktorý sa dotýkal dojednania o revolvingovom úvere, a uvádza, že si musel byť vedomý pri čítaní návrhu úverovej zmluvy, že uzatvára aj zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru. Navyše, že žalobca dojednanie takéhoto druhu úveru neukryl do úverových podmienok, ale informoval svojich klientov na líci zmluvy.

Odvolací súd k tomu dodáva, že žalobca podmienky, ktoré mali byť podstatné pre informáciu klienta, teda spotrebiteľa pre poznanie rozsahu záväzku do úverových podmienok urobil netransparentnými. Ako vyplýva z článku 6 odsek 1 Smernice Rady č. 2005/29 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá alebo akýmkoľvek spôsobom, vrátane celkového prevedenia uvádza do omylu alebo je spôsobilá uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k jednému alebo k viacerým prvkom vymenovaným v tomto článku 6 ods. 1, pričom v oboch prípadoch zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Článok 2 písm. d/ smernice č. 2005/29 definuje pojem obchodné praktiky použitím zvlášť širokej formulácie ako „akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia, vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom (rozsudky Plus Warenhandels-gesellschaft, C-304/08 Zb. s. 217, bod 36, a Mediaprint Zeitungs - unt zeitschriftenverlag C 540/08 , bod 17).

Odhliadnuc od nedostatku písomnej formy odvolací súd už v minulosti judikoval, že všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiať prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Netransparentnú inkorporačnú doložku zároveň judikoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú inkorporačnú doložku ide aj vtedy, ak ju súd uvedie menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy (porov. napr. rozsudok vo veci 6Co 236/2012).

K tomuto názoru pristúpil odvolací súd z dôvodu, že práve inkorporačná doložka môže privodiť závažné následky pre spotrebiteľa a predmetná vec je toho príkladom. Spotrebiteľ sa môže domnievať (postačí hrozba takéhoto rizika), že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až tak dôležitý význam. V spojení s úplne miniatúrnym písmom, pri čítaní ktorého sa stráca orientácia a vyžadujú sa pomôcky (lupa, pravítko a pod.), práve menšie písmo môže spotrebiteľa odradiť od sústredenia sa pri uzatváraní zmluvy (porov. rozsudky Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 135/2012, 21Co 28/2012). „Hlava 9 Zmluvné strany, klient a spoločnosť, sa popri ÚZ dohodli aj na uzatvorení zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru, čiže Zmluvy o RÚI.“

Ide o nevhodné predkladanie zmluvných podmienok a uvedenie menšieho písma hodnotí odvolací súd ako nepochopiteľný a ako zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu. K drobnému písmu porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 342/09.

Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C-237/02, Freiburger Kommunalbauten cit. „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“).

Vzhľadom na neplatnosť inkorporačnej doložky sa nestali súčasťou zmluvy ani všeobecné obchodné podmienky. Z dôvodu neplatnosti zmluvy v časti revolvingu považuje odvolací súd za nepotrebné zaoberať sa tými odvolacími námietkami, ktorých zmysel a význam je založený na platnosti zmluvy (oddialená účinnosť zmluvy zaslaním úverovej karty).

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Úspešnému žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli a tomu zodpovedá aj výrok o nepriznaní trov odvolacieho konania postupom podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.